

DUURZAAM BOSBEHEER OVER DE HELE WERELD BEVORDEREN

PEFC & FSC

#####

Inleiding PEFC en FSC:

Wat zijn de verschillen?

#####

Duurzaam bosbeheer is noodzakelijk voor nu en in de toekomst. Niet voor niets worden de bossen de longen van de aarde genoemd. Door te kiezen voor producten als hout en papier uit duurzaam beheerd bos wordt grootschalige vernietiging van bos een halt toegeroepen. Door certificering van bos en de handelsketen wordt de herkomst van hout en houtproducten als papier uit duurzaam beheerd bos aangetoond. Wereldwijd zijn er twee internationaal erkende systemen voor certificering van duurzaam bosbeheer en de handelsketen: PEFC en FSC.

Overeenkomsten zijn belangrijker dan verschillen. Hoewel wij liever over de overeenkomsten praten op weg naar 100% duurzaam bosbeheer, kunnen wij de steeds terugkerende vraag “wat zijn de verschillen?” niet onbeantwoord laten. Vandaar deze whitepaper met de opvallendste punten van verschil tussen de twee internationale keurmerken.

#####

De twee keurmerken

#####

Iedereen heeft het beste voor met de bossen in de wereld, daarom bestaan er keurmerken om de duurzaamheid van hout en houtproducten, als papier, aan te tonen. Zo komt u de logo's en labels van PEFC en FSC® tegen op uiteenlopende producten met hout als grondstof, bijvoorbeeld: drukwerk, kopieerpapier, tijdschriften, verpakkingen, tuinhout, bouwhout, laminaatvloeren en tal van andere producten.

Beide keurmerken richten zich op zowel behoud van het leefgebied van planten en dieren, respect voor de rechten van bosarbeiders en de lokale bevolking, houtoogsten en inkomsten verdienen met behoud van het bos geeft werkgelegenheid en geeft continuïteit. Zo is er een blijvende stimulans om bos duurzaam te beheren, waarbij evenveel aandacht voor sociale, ecologische en economische aspecten. De boseigenaar kiest vrijwillig om zijn bos duurzaam te beheren en zich te laten certificeren. Hierbij heeft de boseigenaar de keuze tussen PEFC en FSC.

PEFC en FSC hebben samen zo'n 11%¹ van het bos op de wereld gecertificeerd. Er is nog een lange weg te gaan om te komen tot 100% gecertificeerde bossen wereldwijd.

---

¹ [United Nations Forest Products Annual Market Review.](#)

#####

Gebruik hout

Wél gecertificeerd

#####

Hoe meer gecertificeerd hout en papier gekocht wordt, hoe groter de prikkel voor boseigenaren om voor duurzaam bosbeheer te kiezen. Door duurzaam bosbeheer op te nemen in uw beleid, steunt u de inspanningen van alle reeds gecertificeerde boseigenaren.

Vele organisaties zijn zich hiervan bewust en zijn vóór duurzaam bosbeheer, bijvoorbeeld organisaties als het Consumer Goods Forum². Beide keurmerken worden door de organisaties geaccepteerd als bewijs voor duurzaam bosbeheer.

De twee keurmerken hebben hetzelfde doel voor ogen. Alleen de weg ernaar toe verschilt. Toch is het goed dat er twee systemen bestaan. Beide keurmerken houden elkaar scherp en voorkomen monopolyvorming. Als er maar één keurmerk zou zijn, zou de prikkel om voortdurend te verbeteren veel minder sterk zijn. Ook hebben boseigenaren daardoor de mogelijkheid om te kiezen welk van de twee systemen het best bij hen past.

---

² [Consumer Goods Forum](#).

#####

Hoe zijn de twee organisaties ontstaan?

#####

Het FSC certificeringssysteem sloot minder goed aan bij de eigendomsstructuur van Europese bossen, met name kleine particuliere eigenaren. Bovendien waren toen de kosten van certificering te hoog voor de kleine particuliere beseigenaren en was er geen mogelijkheid tot groepscertificering³. Toch wilden ook zij graag hun bos aantoonbaar duurzaam beheren. Daardoor ontstond in 1999 PEFC. PEFC is wereldwijd actief, ook in tropische bossen. PEFC is een vereniging met de hoofdzetel in Genève⁴, Zwitserland.

In 1992, tijdens een conferentie van de Verenigde Naties in Rio de Janeiro⁵, gaat het voor het eerst over duurzaam bosbeheer. Twee jaar later is FSC opgericht met steun van met name milieuorganisaties als Greenpeace, Milieudefensie en het Wereld Natuur Fonds. In de beginjaren was FSC vooral op tropische bossen gericht, tegenwoordig is FSC wereldwijd actief. De vereniging FSC is statutair in Mexico gevestigd⁶. Die vereniging is weer eigenaar van drie Bv's welke sinds 2003 vanuit Bonn, Duitsland worden bestuurd.

---

³ [Boseigenaren](#) kunnen zich aansluiten bij een bestaand groepscertificaat waaronder meerdere beseigenaren hangen.

⁴ Swiss Official Gazette of Commerce : [shab.ch](#).

⁵ [1992 conferentie van de Verenigde Naties in Rio de Janeiro](#).

⁶ Public Registry of Property and Commerce: Oaxaca · Mexico, Registration No. 38602.

#####

Hoe zit het met de besluitvorming?

#####

PEFC kiest voor besluitvorming door consensus. PEFC gebruikt voor de identificatie van belanghebbenden de negen stakeholder groepen zoals gedefinieerd door de Verenigde Naties in Agenda 21⁷. Geen enkele belangengroep kan een besluit blokkeren of doordrukken. Niet internationaal, niet per land. De algemene ledenvergadering bestaat uit de nationale certificeringsschema's en internationale bedrijven en belangenorganisaties, inclusief milieuorganisaties. In het algemene bestuur van PEFC International zijn organisaties vertegenwoordigd die voor verschillende belangen opkomen, zoals particulier bosbeheer, inheemse volken, vakbonden, branche organisaties en Ngo's als milieuorganisaties en klimaatspecialisten. Boseigenaren hebben een eigen stem. Het uitgangspunt is dat boseigenaren niet alleen economische belangen hebben.

Bij FSC neemt de algemene ledenvergadering alle besluiten. Die ledenvergadering is opgedeeld in drie 'kamers'. De drie kamers vertegenwoordigen de sociale, de milieu- en de economische belangen die met duurzaam bosbeheer te maken hebben. Elke kamer heeft evenveel stemrecht. Boseigenaren zitten altijd in de economische kamer. Natuurlijk hebben boseigenaren meer dan alleen maar economische belangen. Dat komt bij FSC niet in de structuur van besluitvorming tot uiting. Het een na hoogste orgaan is het bestuur van FSC welke uit vier leden uit elke kamer bestaat.

---

⁷ [Agenda 21](#): Op de Rio Earth Summit in 1992 kwamen de Verenigde Naties overeen dat het beste startpunt voor het bereiken van duurzame ontwikkeling op lokaal niveau ligt.

#####

Hoe is de certificering geregeld?

#####

Of een boseigenaar zijn bos volgens de regels beheert kan alleen een onafhankelijke partij vaststellen. Deze moet dan wel objectieve criteria gebruiken. PEFC en FSC maken beide gebruik van die onafhankelijke partijen: certificerende instellingen. Zo'n instelling moet 'geaccrediteerd' zijn, oftewel goedgekeurd op kundigheid en onafhankelijkheid, om dat werk te mogen doen.

Bij PEFC zijn zowel accreditatie als certificering geregeld op basis van International Organization for Standardization (ISO) normen. Accreditatiebureaus die aangesloten zijn bij het IAF (International Accreditation Forum)⁸ beslissen wie wel en wie niet mag certificeren. Er is dus een volledig onafhankelijk bureau die certificerende instellingen controleert.

Op deze manier eist PEFC dat certificerende instellingen voldoen aan de internationale normen van het IAF. Zo voorkomt PEFC mogelijke belangenverstremgeling bij het opstellen en het controleren van criteria en eisen van de standaarden. PEFC kan daardoor ook geen certificaten verstrekken of intrekken, dat is de rol van de certificerende instelling. Certificerende instellingen blijven altijd onafhankelijk.

Voor FSC beslist een eigen dochteronderneming, ASI (Assurance Services International)⁹, wie wel en wie niet boseigenaren en bedrijven in de handelsketen mag certificeren. De ASI controleert vervolgens de certificerende instelling. Door zelf te accrediteren, heeft FSC een zekere mate van zeggenschap over de certificerende instellingen.

---

⁸ [IAF \(International Accreditation Forum\)](#). Naam wordt in 2025 gewijzigd in GLOBAC.

⁹ [ASI \(Assurance Services International\)](#).

#####

Welke benadering kiezen de twee keurmerken?

#####

Zowel FSC als PEFC houden rekening met sociale, economische en milieuaspecten.

FSC stelt eigen eisen en standaarden op¹⁰. FSC werkt 'top-down': de boseigenaar die wil worden gecertificeerd moet aantonen dat hij aan die criteria voldoet. Waar ook ter wereld, in welk bos dan ook. Per land kunnen nog bijzondere bepalingen van toepassing zijn. Sommige van de criteria zijn weer niet in elk land van toepassing. FSC staat het bestaan toe van tientallen 'interim' standaards. 'Interim' bosstandaarden hebben bijvoorbeeld geen publieke raadpleging van belanghebbenden gehad. FSC staat het toe dat grondstoffen uit deze landen wordt gebruikt in producten met het FSC-keurmerk.

PEFC volgt een 'bottom-up' benadering: een forum bestaande uit betrokken organisaties (uit het bos, bedrijfsleven, Ngo's, vakbonden, overkoepelende organisaties) in elk land stelt de standaard op. Als startpunt bij het opstellen van de nationale standaard haakt PEFC aan bij bestaande wet- en regelgeving, aangevuld met normen, principes en criteria voor duurzaam beheer van bos. Elke belangengroep in het forum heeft een gelijke stem.

Natuurlijk moet die nationale standaard voldoen aan de internationaal erkende meetlat¹¹ van PEFC Internationaal waarin afspraken tussen regeringen over duurzaam bosbeheer zijn opgenomen. Na het opstellen van de conceptversie van de standaard volgt een publieke consultatieronde. De daaruit voortvloeiende opmerkingen worden door het forum meegenomen in de finale standaard. Waarna een toetsing plaats vindt door onafhankelijke derden en een pilot in de praktijk, alvorens de standaard wordt aangeboden ter goedkeuring aan PEFC Internationaal. Zo komt er een standaard tot stand die op lange termijn geworteld blijft in het land en die past bij de cultuur en opvattingen van dat land, tevens sluit een standaard aan op wat in nationale en internationale overeenkomsten is afgesproken. Interim standaards heeft PEFC niet.¹²

---

¹⁰ [Process Requirements for the Development and Maintenance of National Forest Stewardship Standards.](#)

¹¹ Ensuring national standards meet global expectations: [PEFC Sustainability Benchmark.](#)

¹² [Nationale PEFC standaarden.](#)

#####

Zijn de keurmerken te mengen?

#####

Hoe weet u of hout, houtproducten en papier uit gecertificeerde bossen komen? Daarvoor bestaat bij PEFC en FSC de certificering van de handelsketen na het bos: Chain of Custody-certificering.

Het PEFC-keurmerk moedigt het gebruik van beide keurmerken aan want het dient het gemeenschappelijke doel: meer duurzaam beheerde bossen wereldwijd. Indien u zowel PEFC- als FSC-gecertificeerde grondstoffen als hout en papier in één product of project verwerkt, weerhoudt PEFC u niet om claims – aandeel gecertificeerd materiaal - van beide keurmerken te vermelden op documentatie¹³. Want daarmee kunt u aantoonbaar maken dat het product of (bouw)project voor 100% uit duurzaam geproduceerde grondstoffen bestaat, bijvoorbeeld: 50% PEFC-gecertificeerd, FSC Mix 50%. Het is wel ten alle tijde vereist dat uw bedrijf zowel PEFC als FSC Chain of Custody gecertificeerd is als u beide claims gebruikt.

FSC verlangt echter een risicoanalyse voor PEFC-gecertificeerd materiaal waardoor het niet mogelijk, of lastig, is om PEFC bij te mengen indien een bedrijf het product of project (ook) met FSC-keurmerk verkopen wil.

---

¹³ PEFC maakt bijmengen van FSC simpel: [factsheet voor hout](#), [factsheet voor papier](#).

#####

Hoe zit het eigenlijk met de labels?

#####

FSC en PEFC kennen allebei regels voor het gebruik van hun labels met logo op producten.

PEFC kent drie labels om op gecertificeerde producten te plaatsen: 100% uit PEFC bossen, PEFC-gecertificeerd en het gerecycled label. Bij het label 100% uit PEFC bossen dient, de naam zegt het al, 100% van het materiaal uit PEFC-gecertificeerde bossen komen. Bij het recycled label dient 100% van het materiaal gerecycled te zijn, en bij het PEFC-gecertificeerde label moet het product voor minimaal 70% gecertificeerd te zijn. Bij PEFC hoeft een gecertificeerd bedrijf niet apart te betalen voor het logo- of labelgebruik. Er is geen toestemming vooraf vereist voor elk afzonderlijk gebruik van logo en/of label.

FSC kent ook drie labels: Label 100%, Mix en recycled. Een FSC-label mag op een product staan als minimaal 70% van het materiaal afkomstig is uit FSC-gecertificeerd bos of als het post-consumer gerecycled materiaal betreft. Bij gerecyclede producten mag het recycled label alleen gebruikt worden op het product als het om 100% gerecyclede grondstoffen gaat. Wie het logo of de labels wil gebruiken kan dat aanvragen bij FSC. Hier zijn kosten aan verbonden. Alvorens het label of alleen het logo wordt gebruikt dient iedere keer goedkeuring gevraagd te worden van de certificeerder.

Voor zowel FSC als PEFC geldt dat de claim op de leveringsdocumenten het enige officiële bewijs is dat het product gecertificeerd is. Bij FSC moet dat op zowel de factuur als de pakbon¹⁴, bij PEFC kan het op één van deze twee documenten¹⁵.

---

¹⁴ [FSC-STD-40-004](#) (Engels), hoofdstuk 5, paragraaf 5.1.

¹⁵ PEFC ST 2002:2020, hoofdstuk 5, paragraaf 5.1.1: [Engels](#), ook in [Nederlands](#) gepubliceerd.

#####

Hoe denken de keurmerken over recycling?

#####

Recycling draagt bij aan duurzaam bosbeheer, want zo maken we langduriger gebruik van houtvezels. Zowel PEFC als FSC tellen gerecycled papier en hout als duurzaam mee.

Post-consumer is het materiaal dat bedrijven en consumenten na gebruik aanleveren voor recycling. Pre-consumer materiaal is afkomstig van afkort- en snijverliezen en restanten van verwerking bij bijvoorbeeld timmerfabrieken en enveloppenfabrieken.

Voor producten met het PEFC recycled label verlangt PEFC¹⁶ dat 100% van het product gerecycled is. Het FSC gerecycled label verlangt ook dat het hout-/papierproduct voor 100% gerecycled is. Voor hout geldt dan wel dat minimaal 70%¹⁷ van het product post-consumer¹⁸ gerecycled materiaal moet zijn. Bij papier maakt FSC net als PEFC geen onderscheid tussen pre- en post-consumer gerecycled materiaal. Producten met een mengsel van gerecycled hout/papier en niet-gerecycled hout/papier komen in aanmerking voor het FSC Mix label.

---

¹⁶ [PEFC recycled](#).

¹⁷ [FSC-STD-40-004](#), hoofdstuk 12.

¹⁸ Voorbeelden van post-consumer: Houtafval van bouw en sloop en hout dat is teruggewonnen uit ontmantelde gebouwen. Meubelresten verkregen door plaatproducent.

#####

Hoe bevorderen de keurmerken producten uit duurzaam beheerd bos?

#####

FSC wil het liefst dat iedereen alleen maar materiaal met het keurmerk FSC inkoopt. Hiervoor sluit FSC convenanten af met overheden en bedrijven¹⁹. Dat noemen we een 'exclusieve' benadering. Dit is contraproductief en vraagt onnodige extra inspanningen van bedrijven. Overigens is het voor overheden verboden om één keurmerk voor te schrijven in verband met de aanbestedingswet²⁰. PEFC werkt niet met convenanten.

Bij PEFC gaat het wereldwijd om de bevordering van duurzaam bosbeheer: zolang hout, houtproducten en papier maar afkomstig zijn uit duurzaam beheerd bos is het prima. Dat moet dan wel aantoonbaar worden gemaakt met internationaal geaccepteerde certificaten, zoals **PEFC** en **FSC**. Dat is een 'inclusieve' benadering.

---

¹⁹ [FSC convenanten](#).

²⁰ [Staatscourant 3075](#) (paragraaf 3.5.6.)

#####

Certificering

bomen buiten het bos

#####

Zowel FSC als PEFC hebben zich decennia lang gericht op certificering van bossen om ontbossing wereldwijd tegen te gaan, maar bomen buiten het bos zijn ook van belang. Net als bomen in het bos slaan ze CO₂ op, zuiveren lucht en zorgen voor verkoeling en vangen water op. Kleine zoogdieren, vogels en tal van insecten vinden ook in dorpen en steden hun voedsel in bomen.

PEFC is het enigste keurmerk dat certificering van bomen buiten het bos mogelijk maakt. Landeigenaren, agrariërs en publieke instanties als gemeentes kunnen met PEFC certificering²¹ aantoonbaar maken dat hun beheer van bomen buiten het bos duurzaam is en blijvend onderdeel zijn van de leefomgeving.

---

²¹ [PEFC certificering bomen buiten het bos](#).

#####

Wat is de kern van onze boodschap aan u?

#####

Bos bedekt wereldwijd 31% van het land: 0,5 hectare per hoofd van de bevolking (bron: FAO, Food and Agriculture Organization²²). Van alle bos in de wereld is nu ruim 435 miljoen hectare gecertificeerd. Dat is zo'n 11% van het wereldebosareaal²³.

Er is dus nog een wereld te winnen!

Keurmerken zijn het middel om het doel duurzaam bosbeheer te realiseren. Verschillen tussen de keurmerken zullen er altijd zijn. Het gaat om het kenmerk “**duurzaam bosbeheer**”, niet om het keurmerk. Daarbij: doordat er geen monopolie is, houden de keurmerken elkaar scherp.

De overeenkomst is het belangrijkste: duurzaam bosbeheer wereldwijd stimuleren.

---

²² [Food and Agriculture Organization Global Forest Resources Assessments.](#)

²³ [United Nations Forest Products Annual Market Reviews.](#)

#####

DUURZAAM BOSBEHEER STIMULEREN KUNT U OOK

#####

Wereldwijd zijn er veel organisaties die zich gecommitteerd hebben duurzaam bosbeheer te stimuleren en duurzaam inkopen. Want een samenleving die gebouwd is op duurzaamheid biedt perspectief op een goede toekomst. Bijvoorbeeld de organisaties:

- Consumer Goods Forum²⁴;
- World Business Council for Sustainable Development Forest Solution Group²⁵.

PEFC heeft als handreiking een voorbeeld van een algemene beleidsverklaring opgesteld waarmee uw organisatie of bedrijf de eerste stap kan zetten naar het bevorderen van **duurzaam bosbeheer**. De tekst van de beleidsverklaring vindt u op deze website. Op één pagina hoeft u slechts de naam van uw organisatie of bedrijf in te vullen en te ondertekenen. Het document is ook als Word-document te downloaden van: pefc.nl/Beleidsverklaring²⁶, zodat u de verklaring in uw eigen huisstijl kunt opmaken en gebruiken in uw interne en externe communicatie.

Met de beleidsverklaring geeft u aan dat u de voorkeur geeft aan producten uit duurzaam beheerde bossen met zowel **PEFC** als **FSC** keurmerk.

Voor wie is de beleidsverklaring bedoeld?

- U heeft al een Chain of Custody certificaat? Dan is deze verklaring alsnog een bevestiging van uw houding ten opzichte van duurzaam bosbeheer. Goed om te communiceren in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen (bijvoorbeeld inlijsten en bij de receptie plaatsen, op de website, in uw bedrijfsbrochure e.d.).
- U bent een ondernemer die zowel producten inkoopt als verkoopt en hebt nog geen Chain of Custody certificaat? Dan is deze verklaring een belangrijke eerste stap om zowel binnen het bedrijf als daarbuiten duidelijk te maken dat u de voorkeur geeft aan gecertificeerde producten. De volgende stap is het vragen van een offerte bij een certificerende instelling voor het certificeren van uw organisatie.
- U bent een afnemer/eindgebruiker van hout- of papierproducten? Dan is het ondertekenen van deze verklaring een helder signaal om aan uw leveranciers en de maatschappij duidelijk te maken dat u voortaan kiest voor gecertificeerde producten.

Bijlage

U kunt de beleidsverklaring opmaken in uw eigen huisstijl, lettertype voor uw interne en externe communicatie. De beleidsverklaring is in een Word bestand te downloaden: pefc.nl/Beleidsverklaring.

Beleidsverklaring

²⁴ [Consumer Goods Forum](http://ConsumerGoodsForum.com).

²⁵ [World Business Council for Sustainable Development Forest Solution Group](http://WorldBusinessCouncilforSustainableDevelopmentForestSolutionGroup.com).

²⁶ [Word bestand van Beleidsverklaring downloaden](http://pefc.nl/Beleidsverklaring).

Bevordering duurzaam bosbeheer in het kader van duurzaam inkopen

Overwegende dat:

- de bossen op onze aarde van onschatbare waarde zijn: 80% van alle dier- en plantensoorten is afhankelijk van het bos. Bos biedt onderdak en werk aan vele honderden miljoen mensen, beschermt ons tegen de gevaren van erosie en overstromingen en de bomen die er groeien leggen tijdens hun groei CO₂ vast. Het bos geeft ons daarmee ook een milieuvriendelijke, onuitputtelijke en hernieuwbare grondstof: hout, mits afkomstig uit duurzaam beheerde bossen;
- bossen wereldwijd onder druk staan door ontbossing en slecht beheer, is het belangrijk dat bossen 'duurzaam' worden beheerd.
Door een balans in de ecologische, sociale en economische functies kan het bos voor volgende generaties wél behouden blijven en de vele functies voor mens en dier blijven vervullen;
- momenteel pas 11% van de bossen aantoonbaar duurzaam wordt beheerd, is er een dringende noodzaak om certificering van goed bosbeheer uit te breiden. Een brede acceptatie van verschillende, internationaal erkende, systemen voor certificering van bosbeheer levert de grootste bijdrage aan het wereldwijd bevorderen van duurzaam bosbeheer;

- * als gebruiker van papier- en hout(producten) een verantwoordelijkheid heeft om te zorgen dat dit gebruik niet ten koste gaat van het bos en toekomstige generaties en zich daarom wil inspannen om het duurzaam beheren van bossen te bevorderen. Door te vragen naar producten uit duurzaam beheerd bos willen wij een stimulans geven aan de verbetering van het bosbeheer en niet-duurzame vormen van beheer ontmoedigen.

Besluiten wij,

* ,voorkeur te geven aan leveranciers die aantoonbaar producten uit duurzaam beheerd bos kunnen leveren. Wij vinden het belangrijk dat deze herkomst wordt aangetoond door middel van geloofwaardige, onafhankelijke Chain of Custody-certificering op basis van internationaal overeengekomen eisen en normen. In dit kader erkennen wij **PEFC**, **FSC** en keurmerken op basis van gelijkwaardige principes als bewijs voor aantoonbare herkomst uit duurzaam beheerd bos.

Plaats

Handtekening **

Datum

* naam organisatie invoeren

** handtekening van leidinggevende, bijvoorbeeld directeur, wethouder, voorzitter

Wil je meer informatie?
Bezoek onze website of neem contact op
met het team van PEFC Nederland
030 693 00 40
info@pefc.nl
pefc.nl

©PEFC Nederland, 02/2025

